

Poročilo o delu Bralnega društva Slovenije v letu 2020

Največji dogodek Bralnega društva Slovenije (BDS) leta 2020 je bilo strokovno posvetovanje in medresorsko usposabljanje *Branje kot vrednota?*, ki je bilo hkrati tudi uvodni dogodek v tretji (tradicionalni) *Nacionalni mesec skupnega branja 2020*.

Nacionalno strokovno usposabljanje Branje kot vrednota?

Medresorsko posvetovanje *Branje kot vrednota?* smo v BDS pripravili kot izvršni producenti s tesnim sodelovanjem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Zavoda RS za šolstvo, Ministrstva za kulturo, Javne agencije za knjigo, Andragoškega centra RS, Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS in Cankarjevega doma. Posvetovanje je potekalo kot celodnevni dogodek na mednarodni dan pismenosti, 8. septembra 2020; k sreči ravno v trenutku, ko so zdravstvene razmere glede pandemije COVID-19 dovoljevale srečanja v živo. Posvet je bil namenjen skupnemu razmisleku o ozaveščanju širše javnosti o pomenu branja, bralne pismenosti in bralne kulture. V dopoldanskem delu smo poslušali predavanja in okrogle mize/pogovore na temo branja, bralne pismenosti, razvoja bralne kulture, aktivne vloge mladih, medpredmetnega povezovanja, družinske pismenosti, pomenu branja za gospodarstvo ipd. Popoldanski del je bil namenjen predstavitvam projektov, dobrih praks ter podpornega okolja.

Organizatorji smo želeli s posvetom prispevati k povezovanju vseh pomembnejših ustanov in posameznikov, ki delujemo na tem področju, hkrati pa spodbuditi zavedanje o pomenu branja na vseh področjih (zdravje, družina, gospodarstvo ...). Na posvetu so bili predstavljeni različni pogledi na branje, od psihološkega in medicinskega preko založniškega do pogleda različnih generacij. Predstavljenih je bilo tudi veliko projektov in primerov dobrih praks. Skupno sporočilo vseh pa je bilo, da branje je vrednota in da je družba tem bolj uspešna, čim bolj bralno pisмени so njeni člani. Glede na zelo pozitivne odzive udeležencev lahko potrdimo, da je bila odločitev za to tematiko pravilna.

V kratkem uvodnem delu so sodelovali tudi Marko Kravos (predsednik Društva BZS-ZPMS), Renata Zamida (direktorica JAK), dr. Vinko Logaj (direktor ZRSS), dr. Ignacija Fridl Jarc (državna sekretarka MK), Damir Orehovec (državni sekretar MIZŠ) in mag. Savina Zwitter (predsednica BDS). Kasneje so se zvrstili s predavanji Renata Zamida (JAK), dr. Sonja Pečjak (FF UL), dr. Klemen Lah (Waldorfska šola LJ, FF na Reki in FF v Zadru), dr. Petra Javrh (ACS) in doc. dr. Tina Bregant (državna sekretarka MZ). Pri predstavitvah in pogovorih pa so sodelovali številni strokovnjaki z različnih področij: bralne kulture, gospodarstva, zdravja, andragogike, filma, gledališča, televizije, blogerji, prostovoljci. Skupaj čez 50 sodelujočih.

V času pred posvetom je društvo skupaj s partnerji poskrbelo za vsebinske najave posveta in sicer na različnih spletnih straneh, na radiu in v tiskanih objavah.

Posvet je bil hkrati uvod v *Nacionalni mesec skupnega branja 2020*, ki je spet potekal od Mednarodnega dneva pismenosti (8. septembra) do konca Mednarodnega tedna otroka (11. oktobra). Kot v preteklih letih so bili vsi, ki v tem obdobju prirejajo kakršne koli prireditve,

povezane z branjem, nagovorjeni, naj svoje dejavnosti vpisujejo v Dogodkovnik na spletni strani <https://nmsb.pismen.si/> pri Andragoškem centru Slovenije. Dogodkovnik je ostal odprt do konca decembra in zabeležil 1083 dogodkov (lani 862

dogodkov 247 izvajalcev, prvo leto (2018) pa 708 dogodkov, 182 izvajalcev). Cilj projekta je še vedno povezovanje vseh ustanov, ki delujemo na področju bralne kulture. BRALCI SE NE DAMO, NITI COVID NAS NE USTAVI.

Za promocijo akcije smo letos uporabili plakate Javne agencije za knjigo, ki smo jih razdelili po šolah, med kulturnimi ustanovami in jih izpostavili tudi na javnih mestih: na

promocijskih mestih Tamtam.

Posvet in NMSB 2020 smo nameravali celovito predstaviti že na **Kulturnem bazarju 2020 (KB)**, a je bil dogodek zaradi epidemije prestavljen na oktober. Tako smo se na KB le predstavili kot društvo.

Knjigovanje 2020

Odziv na Knjigovanje, ki ga razpisujemo skupaj s Sekcijo za otroško in mladinsko književnost Društva slovenskih pisateljev, Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS in IBBY Slovenija, je bil v letu 2020 pričakovano zelo slab. Le 4 izdelane lutke smo dobili: Muco Copatarico, Mačka Murija, Zvezdico Zaspanko in Volka, ki se je izgubil v pravljicah. Čeprav maloštevilne pa so bile lutke simpatične, očarljive.

Projekt Digitalna Levstikova arkada: aleja nagrajencev

Založba Mladinska knjiga svojim najboljšim ustvarjalcem in ustvarjalkam otroške oz. mladinske književnosti od leta 1999 dalje bienalno podeljuje Levstikovo nagrado za življenjsko delo, nagrajence in nagrajenke pa počasti tudi s tlakovci pred Knjigarno Konzorcij v Ljubljani (na t. i. Levstikovi aleji nagrajencev). Leta 2020 je bila prostorsko sicer zelo dobro domišljena aleja dopolnjena z digitalno – pri projektu so sodelovali študenti in študentke Filozofske fakultete, Akademije za likovno umetnost in oblikovanje ter Fakultete za računalništvo (vsi UL) in o vsakem od nagrajencev na spletu ponudili krajša besedila v slovenščini in v šestih prevodih. Vse to je dostopno na pametnih telefonih.

Projekt je bil izpeljan v okviru javnega razpisa »Projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – Po kreativni poti do znanja 2017–2020« Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada Republike

Slovenije. Program sta sofinancirala Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Delo podružnic BDS 2020

Primorska podružnica je precej aktivna. Med drugim so v Štanjelu 6. junija 2020 gostili zbor članov BDS, temu je sledil strokovni del o spodbujanju branja z več kot 10 gosti, ki so predstavili primere dobrih praks. Pripravili so bogat kulturni program. Vodička nas je popeljala po štanjelskih znamenitostih. Lahko pa smo obiskali tudi postajališko čitalnico: svojevrstno vaško rešitev neformalne knjižnice v Tomačevici.

Glede na dober odziv direktorjev, strokovnih delavcev in zunanjih sodelavcev devetih splošnih knjižnic, Univerze za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) Kras in samostojnih kulturnih delavk s Primorske in Notranjske, so pod okriljem Primorske podružnice in UTŽO Kras zbrali, uredili in s sofinanciranjem občin Komen in Sežana izdali prispevke, ki so bili predstavljeni na okrogli mizi. Dodan je bil le prispevek bibliotekarke Ksenije Majovski iz tržaške Narodne in študijske knjižnice, ki se zaradi ukrepov okrogle mize ni mogla udeležiti. Glavno sporočilo zapisanega v zborniku, ki je izšel pod naslovom *Čez in naokrog: pristopi, s katerimi navdušujemo in vabimo k branju*, pa je: Branje je duhovnega pomena za človeštvo in civilizacijo.

Celjska podružnica je v letu 2020 načrtovala projekt Dijaki predstavljajo strokovno temo. Načrtovali so strokovno srečanje in nastope dijakov za študente slovenistike na Filozofski fakulteti v Mariboru. Srečanje naj bi potekalo v aprilu 2020, a je zaradi znanih razmer odpadlo. Nastal je osnutek srečanja, ki ga bodo dogradili in realizirali v ugodnejših razmerah.

Dolenjska podružnica: V sklopu 100. Novomeške pomladi je v 2020 potekal (zarado covid-19 sicer okrnjen) niz dogodkov z naslovom *Novomeška podmlad*, kjer smo povezovali različne zvrsti umetnosti z literaturo in gostili ustvarjalca mlajše generacije ob boku že uveljavljenega ustvarjalca (pisca, likovnika, glasbenika ...) starejše generacije. Zaradi izpada nekaterih dogodkov se bo ta niz nadaljeval tudi v letu 2021. Dogodke, ki so bili povezani z literature, smo opremili tudi z logotipi BDS in z mojim nagovorom, da dogodek poteka v sodelovanju z BDS.

Mednarodna dejavnost 2020

Strateškega sestanka Zveze evropskih bralnih društev FELA (v okviru Baltske konference o pismenosti) v Talinu januarja 2020 sta se udeležili Petra Potočnik in Veronika Rot Gabrovec. Na njem se je razpravljalo o razvoju zveze in načrtovanih dejavnostih. Predlagana je bila ustanovitev treh skupin znotraj FELA: skupine za spodbujanje raziskovalne dejavnosti, skupine za publikacije in skupine za tematske strokovne webinarje.

Leta 2020 so potekali kar trije občni zbori zveze (en redni in dva izredna), in sicer 22. avgusta, 26. septembra in 31. oktobra, saj je bilo treba izpeljati volitve predsednika, podpredsednika in blagajnika. Od 1. 1. 2021 zvezo FELA vodi Máirin Wilson (irsko bralno društvo LAI), podpredsednica je Tiziana Mascia (italijansko bralno društvo Associazione Literacy Italia), blagajničarka Ann-Sofie Selin (finsko bralno društvo FinRA), generalna sekretarka pa ostaja Veronika Rot Gabrovec (BDS). Vsi občni zbori so potekali spletno, preko

platforme Zoom. Udeležili sta se jih Veronika Rot Gabrovec kot generalna sekretarka FELA in Petra Mikeln kot predstavnica BDS (le avgustovskega in oktobrskega). Udeležila se jih je tudi Petra Potočnik, članica UO BDS, kot predstavnica Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, ki se je leta 2020 vključilo v FELA.

Petra Mikeln je tudi pripravila poročila o delu BDS za FELA v letu 2020.

Še pomembna sprememba načrtovanih dejavnosti FELA: 22. Evropska konferenca o pismenosti v Dublinu na Irskem je zaradi pandemije prestavljena iz julija 2021 na julij 2022. Vse informacije na <https://www.literacyeurope.org/dublin-2022-home/>.

Pripravile: Savina Zwitter, Petra Mikeln, Tanja Jelenko, Nadja Mislej Božič, Carmen L. Oven